Redacțiunea, Administrațiunea
Tipografia:
Brașovŭ, piața mare Nr 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ, Manuscripte nu se retrimitŭ!

Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas). Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mesei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoiélă.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta“ iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 63. Brașovŭ, Duminecă, 20 Martie (1 Aprilie) 1888.

Procesulŭ de pressă alŭ „Gazetei“ și foile unguresci.

Ca rĕspunsŭ la articulii foilorŭ din Pesta, fóia clușiană archi-guvernamentală „**Kolozsvár**“ se încércă a motiva sentința juriului în procesulŭ nostru de pressă în fruntea numĕrului sĕu dela 24 Martie într'unŭ articulŭ întitulatŭ „*Verdictulŭ*.“

„Fost'a óre pré blândŭ verdictulŭ juriului din Clușiu în procesulŭ ḑiariștilorŭ valahĭ? Óre spre a stabili unŭ esemplu trebuia elŭ sĕ fiă multŭ mai severŭ?“ —

Așa se întrébă mai ântêiu „Kolozsvár.“ Apoi ḑice, că în adevĕrŭ ḑiariștii valahĭ agitéză ḑi de ḑi, îndușmănindŭ pe Românĭ cu Maghiarii, ametindŭ capetele dascălilorŭ și ale popilorŭ cu visurĭ nebune despre lumea română, care se va întinde până la Tisa și împlêndu-le sufletulŭ cu amărăciune față cu cei ce împedecă realisarea acestorŭ visurĭ. Apoi continuă așa:

„Tóte acestea suntŭ adevĕrate. Totuși bine au făcutŭ jurații, că au judecatŭ blândŭ. Noi ne bucurămŭ de verdictŭ. Foile din Budapesta au în genere dreptate, când cerŭ mai multă strictețĕ dela jurațĭ și dela tribunalŭ, ca sĕ se stabilésca unŭ esemplu. — Dér punctulŭ lorŭ de vedere nu este alŭ nostru. Noi nu atacămŭ aicĭ, numai câtŭ nu ne lăsămŭ dreptulŭ nostru. Noi nu rĕsbunămŭ aicĭ nimicŭ, ci voimŭ sĕ convingemŭ pe Valahŭ prin fapte împotriva cuvintelorŭ, că n'avemŭ în contra lui nicĭ o stăruință. Noi voimŭ sĕ-i dovedimŭ, că nu ne tememŭ de aceia, carĭ mușcă, tocmai așa, precum dorimŭ sincerŭ pacínica concordiă.“

„D'alde Mureșianu au venitŭ aicĭ cu gura mare. Prima lorŭ faptă a fostŭ că șĭ-au înfiptŭ dinții în jurațĭ (beléharaptak az esküdtekbe). Și așa ei făcuseră sĕ crédă pe cetitorii lorŭ, că juriulŭ maghiarŭ e pentru aceea, ca sĕ înmulțéscă numĕrulŭ martirilorŭ românĭ și că juratulŭ maghiarŭ nutresce multŭ mai mare ură, decâtŭ ca sĕ pótă aștepta Valahulŭ dreptate dela dênsulŭ.“

„Au ḑisŭ, că juriulŭ nu-i înțelege și ei nu înțelegŭ pe jurațĭ. Așadér se punŭ la discrețiunea lorŭ. Védă lumea, cum suntŭ de apĕsațĭ. Ei bine, resultatulŭ li-a astupatŭ gura. Nu potŭ face sgomotŭ, nu potŭ agita, nu potŭ juca pe martirii. Nu potŭ sĕ împle capulŭ blândului lorŭ publicŭ cetitorŭ valahŭ, pentru că pe d-lŭ Mureșianu l'au trimisŭ în pace acasă.“

„Și acestŭ verdictŭ a fostŭ unŭ rĕspunsŭ la acusarea, că noi îi asuprimŭ pe ei. Eată că legea ne-a datŭ pe mână și acum pe aceia, carĭ mai multŭ și mai fără consciință păcătuescŭ constantŭ în contra nóstră. Ei singurĭ s'au predatŭ în mâna nóstră cu articulii lorŭ scandaloșĭ — și noi nicĭ atuncĭ nu pedepsimŭ. Acestŭ rĕspunsŭ esprimă disposițiunea publică a Maghiarimei ardelene. Noi nu urimŭ, noi nu ne mâniămŭ, nisuința nóstră este cu[tóte că suntemŭ conscii de puterea nóstră și nu cedămŭ din dreptulŭ nostru nicĭ câtŭ negru sub unghiă] ca sĕ trăimŭ împreună și dândŭ mâna unii pentru alții, așa lucrândŭ pentru acéstă parte a țĕrii.“

„Acéstă învĕțătură a verdictului menită este a străbate departe. Ea nu e adresată d-lui Mureșianu. E prea micŭ d-lŭ Mureșianu, decâtŭ ca sĕ mai perdemŭ cuvintele cu elŭ. Acestŭ verdictŭ adresatŭ poporului română, pe care'lŭ ațîță în contra nóstră. Acesta póte învĕța dintr'însulŭ, că în cercurile cele mai inteligente ale Maghiarimei din Ardélŭ, la aceia, carĭ dau tonulŭ, ce disposițiune și ce nisuințe domnescŭ față cu ei. Dorimŭ ca sĕ folosésca acestŭ verdictŭ spre binele lorŭ.“

Aceeașĭ fóiă, „**Kolozsvár**“ arĕtândŭ impresiunile, ce le-a primitŭ la pertractare, scrie între altele în numĕrulŭ dela 22 Martie:

„.......Sĕrmanulŭ Bobancu! Așa de blândŭ, așa de nevinovatŭ, ședea pe scaunulŭ sĕu și așa de smeritŭ a rĕspunsŭ la întrebările ce i s'au adresatŭ, încâtŭ p'aci era sĕ ni se facă milă de elŭ: nouĕ Maghiarilorŭ setoșĭ de sânge și jăfuitorĭ, carĭ împreună cu junimea română amŭ împlutŭ sala pertractării, strîmtorându-ne și asudândŭ pentru acele stupidităță, cu carĭ „Gazeta Transilvaniei“ își duce viéța bĕtrână de cincĭ-ḑecĭ de anĭ.“

„Mureșianu a fostŭ cu multŭ mai vioiu, ca coredactorulŭ sĕu. Se mișca furiosŭ încóce și încolo și cu adevĕrată mândriă a enunțatŭ, că elŭ și soțulŭ sĕu renunță la apĕrare, după ce jurații și așa nu înțelegŭ limba română......

„D-lŭ Mureșianu a avutŭ particulare idei. Intâiu a întrebatŭ décă jurații sciu românesce, după aceea a eșitŭ la lumină, că dintre membrii juriului tocmai ḑece trăiescŭ în acea necultură, că nu înțelegŭ limba „Gazetei.“ Aceea, că era de față unŭ translatorŭ judecătorescŭ nu l'a mulțumitŭ pe d-lŭ redactorŭ, care prin nemulțămirea sa a vĕtămatŭ fără cuvêntŭ pe translatorulŭ Aurel Isacŭ, care de sigurŭ scie vorbi mai frumosŭ și mai cu spiritŭ decâtŭ onor. óspeții brașovenĭ laolaltă și ar fi pututŭ sĕ presenteze juraților și tribunalului cugetările acusaților și ale apĕrătorului lorŭ cu tótă ușurința și póte că într'o haină multŭ mai frumósă.“

„Dér d-lui Mureșianu i-a trebuitŭ sĕ însceneze o mică demonstrațiune română și la pertractare. Acusații, cum ni se asigură, înțelegŭ limba maghiară, ceea ce a doveditŭ interesulŭ cu care au urmăritŭ mersulŭ pertractării maghiare, dér și aceea, că în lucrarea lorŭ ḑiaristică se ocupă de multeorĭ cu articulii ḑiarelorŭ maghiare. Necunoscința de limbă a lorŭ a fostŭ numai șagă, pe care într'aceea au primit'o cu mare liniște atâtŭ tribunalulŭ câtŭ și jurații, și destulŭ de cinstitŭ amŭ ascultatŭ până la finitŭ cum partea esențială a pertractării s'a spusŭ și în limba română, de ceea ce după tótă probabilitatea n'au avutŭ lipsă acusații. Dér décă așa le-a plăcutŭ, li s'a făcutŭ pe voiă...“

„Din partea d-lui Mureșianu a fostŭ și aceea o ideă particulară, că după vorbirea procurorului a propusŭ deodată, ca sĕ se constitue juriulŭ din Românĭ, căcĭ suntŭ în Clușiu destui Românĭ! D-lŭ redactorŭ, se vede, își închipuesce, că așa se obicĭnuesce ca jurații sĕ se înhațe de pe strade după bunulŭ placŭ, care cum îlŭ întâlnescĭ și după cum îțĭ place fisionomia lui séu cunoscința lui de limbĭ. Conducĕtorulŭ „Gazetei“ a luatŭ la cunoscință cu mare consternațiune declararea președintelui că acéstă cerere nu se póte împlini“.

„Și décă nu s'a pututŭ — atuncĭ d-lŭ Mureșianu a concesŭ grațiosŭ advocatului din Brașovŭ Damianu ca sĕ rĕspundă procurorului în limbă „neînțelésă“ maghiară“.

„D-lŭ Damianŭ a vorbitŭ liniștitŭ și cu destulă moderațiune. Unulŭ din argumentele sale a fostŭ, că articululŭ lui Bobancu nu e decâtŭ o polemiă cu „Nemzet“. Acestŭ argumentŭ s'ar puté primi numai cu acelŭ adausŭ, că prin urmare: urzitorulŭ intelectualŭ alŭ ațîțării lui Bobancu este „Nemzet“. Respingêndŭ acusarea, că articululŭ lui Mureșianu ațîță, advocatulŭ apĕrătorŭ a începutŭ sĕ vorbéscă de diferitele plângerĭ ale „națiunei“ române“...

(Aicĭ mărturisesce raportorulŭ lui „Kolozsvar“ *că i s'a urîtŭ* auḑindŭ înșirându-se pĕcatele celorŭ dela putere).

„Discursulŭ apĕrătorului — ḑice mai departe — ne-a servitŭ ca nou documentŭ, că întrebuințarea în timpŭ atâtŭ de îndelungatŭ a fraselorŭ, cu carĭ s'au obicĭnuitŭ Nemaghiarii a *semnala* plângerile naționalitățilorŭ, fără de a-le puté *dovedi* temeinicŭ, scade multŭ din interesulŭ și efectulŭ lorŭ.

Verdictulŭ l'au întêmpinatŭ ascultătorii cam cu indiferență. Fórte târḑiu numai s'a auḑitŭ unŭ însuflețitŭ „éljen“, care precum s'a descoperitŭ în urmă — fŭ strigatŭ, pentru că juriulŭ a achitatŭ pe Mureșianu. Redactorulŭ-șefŭ n'a primitŭ cu mare bucuriă enunciarea, că acum a cădutŭ din rolulŭ sĕu de martirŭ; și cu órecare invidiă privea la Bobancu celŭ mai norocitŭ, care a fostŭ condamnatŭ.... Bobancu a primitŭ liniștitŭ și smeritŭ și sentința. Acuși acuși se va sbuciuma în elŭ *acasă* consciința „martirismului.“

Foia secuiéscă din Sepsi St.-Georgiu „**Székely Nemzet**“ scrie în numĕrulŭ sĕu dela 25 Martie a .c. sub titlulŭ *„agitatorulŭ condamnatŭ“* următórele:

„Juriulŭ din Clușiu a datŭ peste ghiare unuia din redactorii „Gazetei“. Pentru ațîțarea în contra unei naționalitățĭ a declaratŭ vinovatŭ pe coredactorulŭ Bobancu și tribunalulŭ a fostŭ așa de amabilŭ a da patru lunĭ închisóre de statŭ acestui domnŭ, care a scrisŭ veninosŭ și turbatŭ în contra Maghiarilorŭ. Pe directorulŭ foii cu acestŭ prilegiu nu l'au aflatŭ destulŭ de vinovatŭ și așa judecătorii au achitatŭ pe d-lŭ Mureșianu.

„Se ḑice, că Bobancu s'a purtatŭ fórte stângaciu înaintea juriului. Era smeritŭ ca o fată și roșa ca unŭ școlarŭ surprinsŭ asupra unei fapte necuviinciόse. Celŭ ce a vĕḑutŭ pe acestŭ neîndemânaticŭ descendentŭ alŭ Romei a trebuitŭ sĕ-lŭ compătiméscă fórte și din fața sa uimită și smerită n'ar fi conchisŭ nicĭdecum că are așa natură veninósă, precum se dovedesce la d-lŭ Bobancu și în articulii sĕi. Juriulŭ înse își păstră fața cu acéstă fecióră smerită inima sa rece și declară vinovat pe nenorocitulŭ omŭ“.

„Pagubă de acésta! Cel ce se pórtă așa de neîndemânaticŭ, nu e de temutŭ, măcarŭ de ar zugrăvi totŭ dracĭ pe hârtiă. Unulŭ ca acela nu póte strica ideii de statŭ maghiarŭ“.

„Nu totŭ așa d-lŭ Mureșianu, redactorulŭ șefŭ. Acesta s'a purtatŭ provocatorŭ, se mișca încóce și'ncolo în sala de pertractare și făcea pe eroulŭ. Elŭ credea, ca sigurŭ, că Maghiarii valahofagĭ îlŭ vorŭ judeca. In acéstă sigură consciință elŭ a declaratŭ, spre a da încă o lovitură statului maghiarŭ, că nu pricepe ungaresce, că n'a aflatŭ nicĭ demnŭ a învĕța acéstă limbă de nimica (czudar); ci décă jurații vrea sĕ tracteze cu elŭ, atuncĭ sĕ vorbéscă *valahicesce*. Sângele juraților se revoltă vĕḑêndŭ acéstă impertinență fără frêu și o mișcare fără astêmpĕrŭ se manifestă întrei ei; numai președintele își păstră sângele rece, rĕspunḑêndu-i: acolo e interpretulŭ, prin care înțelegerea reciprocă e posibilă fără greutate“.

„Intre jurați și între auḑitorĭ erau și de aceia, carĭ cunosceau personalŭ pe redactorulŭ „Gazetei“ încă din timpulŭ când au fostŭ colegĭ de scólă cu elŭ, când d-lŭ Mureșianu învĕța într'o scólă ungurésca. Toți sciau, că acestŭ domnŭ vorbesce unguresce ca și propria sa limbă valahă și tocmai de aceea a fostŭ așa de mare indignațiunea pentru o astfelŭ de demonstrațiune impertinentă. Tocmai acestei indignațiunĭ are sĕ-șĭ mulțuméscă achitarea. Juriulŭ i-a refusatŭ chiar gloria d'a putea deveni unŭ martirŭ alŭ némului sĕu, alŭ purtărei sale urîte, ațîțătóre la ura de rassă.“

„Și cu tóte astea, ar fi datŭ multŭ d-lŭ Muresianu, décă ar fi isbutitŭ sĕ fiă condamnatŭ. Jurații nu i-au făcutŭ acéstă plăcere și bine au făcutŭ“.

„Acum va fi numai pe jumĕtate așa de mare furia cu care vorŭ scrie „Tribuna“ și „Gazeta“, aceste foi care precum se scie împletiseră deja de mai nainte bicele cu care sĕ biciuiască instituțiunile maghiare în vederea condamnărei lui Mureșianu. Cu tóte astea totŭ vomŭ avé sĕ cetimŭ, că națiunea ungară e unŭ tiranŭ de totŭ rĕu, care pedepsesce liberulŭ cuvêntŭ cu temniță, pe poporulŭ „apĕsatŭ“ îlŭ pune în lanțurĭ de sclavĭ, apoi îlŭ strivesce, ca sĕ nu mai esiste etc.“

„Nu-i vorbă, nu suntemŭ eserciațĭ în lexiconulŭ „Tribunei“ și al „Gazetei“, de aceea nu putemŭ reproduce fidelŭ forma esterióră a violențelorŭ ce se îndréptă de acolo; dér facemŭ prinsóre că noi am anticipatŭ idea fundamentală a pressei naționaliste cu fidelitate corĕspunḑĕtóre.“

„Orașulŭ Brașovŭ își are așadéră propria sa gloriă. Acestŭ ḑiarŭ românŭ, pe care-lŭ susțînŭ cu marĭ jertfe vr'o doi Mecenațĭ, acéstă sdranță daco română, care nu de multŭ șĭ-a serbatŭ cu sgomotŭ așa de mare jubileulŭ sĕu de 50 de anĭ, aruncă lumină asupra stărilorŭ naționale din Brașovŭ. Lumea vede patriotismulŭ, care prosperéză în acestŭ orașŭ alŭ culturei și care și de aci înainte va flutura steagulŭ înaintea orașelorŭ secuiescĭ. Acestŭ orașŭ e menitŭ a purta înainte făclia. lumina lumei, nouĕ locuitorilorŭ din Secuime, carĭ orbecămŭ în întunerecŭ.“

„Intr'aceea, când se gândesce omul, că sórtea a internatŭ în acelŭ pĕcătosŭ cuibŭ de elemente nepatriotice și câteva mii de destoinicĭ, inteligențĭ Maghiarĭ, atuncĭ trebue sĕ ne 'ntristămŭ. Se află acolo cetățenĭ maghiarĭ destoinicĭ, inteligențĭ, pe carĭ de asemenea îi dóre inima vĕḑêndŭ atâtea ființe nebune și nepatriotice. Dér mânile lorŭ suntŭ paralisate, limba lorŭ legată. Bărbații cuvêntului și faptei suntŭ acolo în tabĕra contrară. Maghiarii din Brașovŭ suntŭ pré slabĭ, pentru ca sĕ se opună ațîțătorilorŭ Mureșenescĭ de rassă ce crescŭ mereu. Și décă ei devinŭ totŭ mai slabĭ în acestŭ raportŭ, își perdŭ și puțina influință de care dispunŭ ei acum.“

„Altceva ar fi necesarŭ în Brașovŭ, ce de sigurŭ ar aduce la tăcere elementele ațîțătóre. De susŭ ar trebui sĕ se dea asupra lorŭ lovitura și sĕ-i despóiă de favorurile statului, de acele instituțiunĭ diferite, de care adĭ au din a-

bundanță Sasii și Valahii. Acolo e nevoiă de mĕsurĭ deosebite, de carĭ Mureșianu ar trebui sĕ se témă și sĕ tremure. Constituțiunea nóstră cea largă nu e pentru acești ómenĭ".

„Inaintea unei puterĭ covĕrșitóre agitatorulŭ valahŭ și sasŭ s'ar pleca. Dér sub o astfelŭ de constituțiune leală ei se suie în adevĕrŭ în capŭ statului maghiarŭ."

Turburările din Bucurescĭ și d-lŭ Hitrovo.

Cu ocasiunea turburărilorŭ din Bucurescĭ s'a observatŭ, spunŭ foile de acolo, printre manifestanțĭ ómenĭ dela ambasada rusécă, carĭ, cum se întêmplă în astfelŭ de ocasiunĭ, vorŭ fi fostŭ îmbulzițĭ și îmbrâncițĭ de lume. Din causa acésta d-lŭ Hitrovo, ambasadorulŭ rusesc, se ḑice, că ar avé de gândŭ sĕ facă cestiune diplomatică. „Românulŭ" publică în privința acésta unŭ articulŭ în multe privințe semnificativŭ și fórte nimeritŭ, pe care îlŭ lăsămŭ sĕ urmeze:

Baronulŭ de Hübner, de sfaturile căruia potŭ profita toțĭ diplomații acreditațĭ de suveranii lorŭ pe lângă curțĭ străine, — și chiar diplomații acreditațĭ pe lângă M S. Regele României, — baronulŭ Hübner scria odată într'una din publicațiunile sale:

„Când unŭ ministru străinŭ, acreditatŭ pe lângă unŭ guvernŭ óre-care, voesce a se amesteca în afacerile acelui guvernŭ, elŭ vatĕmă ér nu servesce interesele Suveranului sĕu, care l'a acreditatŭ pe lângă acelŭ guvernŭ".

Se póte ca, altă dată, în țĕrile române, acestŭ adevĕrŭ, enunțatŭ de baronulŭ de Hübner, sĕ fi fostŭ la orĭ-ce momentŭ desmințitŭ de faptele carĭ se petreceau între Domnii Moldovei și Valachiei și consulii acreditațĭ de diferite puterĭ străine la Bucurescĭ și la Iașĭ.

Se póte ca atuncĭ, așa, din chiar seninŭ, unŭ consulŭ alŭ Austriei, alŭ Franciei, séu alŭ nu sciu cărei puterĭ încă, sĕ fi mersŭ la palatŭ séu pe la miniștri pentru a pretinde c'unŭ tonŭ... — sĕ ḑicemŭ *imperiosŭ*, — cutare séu cutare lucru contrarŭ legilorŭ țĕrei.

Se póte ca atuncĭ sĕ fi mai fostŭ clocitŭ în capulŭ unorŭ cetățenĭ ideia că, în momente critice, fiă particulare, fiă generale, se póte găsi scăpare, ajutorŭ și altele la consulatulŭ cutare séu cutare.

Aḑĭ, în Bucurescĭ, în regatulŭ românŭ, nu mai este, nu mai póte fi așa.

Aḑĭ, Românulŭ în capulŭ căruia ar mai cloci idea, că curtea și casa miniștrilorŭ străinĭ suntŭ ca curtea și casa consulilorŭ de odinióră, încetéză de a mai fi Românŭ, se crede mai josŭ decâtŭ unŭ străinŭ în fața țĕrei și'n fața legilorŭ ei.

Aḑĭ, când unŭ ministru străinŭ, acreditatŭ pe lângă M. S. Regele Românilorŭ, ar merge la palatŭ cu tonulŭ... imperiosŭ alŭ consulilorŭ pentru a cere, pretinde, séu suggera cutare séu cutare lucru atingĕtorŭ de interesele nóstre interne și românescĭ, — acelŭ ministru străinŭ nu va fi primitŭ decâtŭ la scară, unde i-se va spune, că greșitŭ 'i-e drumulŭ și că nu în palatulŭ Suveranului Românilorŭ, ci aiurea, unde ar voi, póte merge cu cererile, pretențiunile și suggestiunile sale.

Aḑĭ, ḑisele baronului de Hübner suntŭ adevĕrate în România ca în orĭ-ce statŭ, care își prețuesce demnitatea și hotărîtŭ este sĕ șĭ-o apere prin tóte mijlócele ce-i suntŭ în putință.

Ni se spune, că personagie făcêndŭ parte din corpulŭ diplomaticŭ au fostŭ molestate în timpulŭ desordinilorŭ de Lunĭ și de Marțĭ, unele la Cameră, altele pe calea Victoriei și că unulŭ din miniștri acreditațĭ pe lângă M. S. Regele Carolŭ, — E. S. d. Hitrowo, spunŭ ḑiarele de Marțĭ séra — în înțelegere cu decanulŭ corpului diplomaticŭ din Bucurescĭ, va cere satisfacțiune guvernului românŭ.

Satisfacțiune? de ce? satisfacțiune pentru ce?

Probabilŭ pentru că li s'au jicnitŭ imunitățile diplomatice și că nu au fostŭ diplomații tractațĭ cu tóte onorurile datorite inviolabilității lorŭ internaționale. N'au fostŭ lăsațĭ sĕ intre în tribuna diplomatică la Cameră, vorŭ fi fostŭ póte călcațĭ pe picióre și împinșĭ cu violență în timpulŭ disordinelorŭ de Lunĭ, în fața palatului și pe piața Teatrului.

Ce e ministrulŭ de vină, décă acești onor. diplomațĭ au ținutŭ sĕ védă o înfierbințélă populară, o manifestațiune de felulŭ căreia n'au mai vĕḑutŭ în țéra lorŭ, unde asemenea manifestațiunĭ suntŭ imposibile??

Mulțĭ miniștri românĭ mergêndŭ la Cameră séu trecêndŭ pe uliță au fostŭ fluerațĭ; prin urmare, cum ușierii din délulŭ Metropoliei și publiculŭ de pe piața Teatrului și de pe piața Palatului, în felulŭ în care se aflau, puteau sĕ mai distingă pe cei împodobițĭ cu imunitățile de inviolabilitate diplomatică?

Nimicŭ n'ar fi fostŭ, décă acești diplomațĭ arŭ fi fostŭ mai puținŭ curioșĭ și arŭ fi așteptat relațiunile oficiale ale ḑiarului „L'Etoile" și pe cele din oposițiune ale ḑiarului „L'Indépendance" pentru a vedé ce s'a petrecutŭ.

In acestŭ casŭ, d. Hitrowo, ministrulŭ M. S. Țarului, nu s'ar fi mai ostenitŭ a reaminti ministrului nostru de afacerĭ streine imunitățile diplomatice, și cele ce urméză din tóte aceste gingașe fățării ale dreptului ginților.

Suntemŭ nenorocițĭ într'adevĕrŭ, că poporulŭ bucurescénŭ nu cunósce bine figurile diplomaților streinĭ, acreditațĭ pe lângă M. S. Regele, pentru a le da onorurĭ și în ḑilele de sgomotóse și înflăcĕrate manifestațiunĭ, ca ḑilele de 14 și 15 Martie.

E greu unui diplomatŭ, — pricepemŭ lesne acésta, — e greu unui diplomatŭ cu autoritatea și simțimintele d-lui Hitrowo a fi necunoscutŭ de poporulŭ pe lângă Suveranulŭ căruia Escelența Sa este acreditatŭ.

In Bulgaria se petrecea altfelŭ în totŭ și în tóte.

Ne pare rĕu de neajunsurile ce se ocasionéză corpului diplomaticŭ în genere, dér ce sĕ facemŭ noi? și ce sĕ facă orĭ-și-ce guvernŭ românŭ?

Astfelŭ este poporulŭ românŭ. E rĕu, e bine cum e? asta ne privesce pe noi.

D. White, fostulŭ ministru alŭ Angliei în Bucurescĭ, diplomatulŭ de care toțĭ ne aducemŭ aminte cu pretinósă plăcere, și care în timpulŭ îndelungŭ cât fŭ acreditatŭ pe lângă M. S. Regele României, cunoscuse fórte bine poporulŭ românŭ, — d. White ḑicea cui vrea sĕ'l audă:

— Avețĭ, d-vóstră, Românii, o sumă formidabilă de defecte, dér avețĭ și multe calitățĭ. Punŭ printre calitățile dintâiu pe aceia, care ne privesce pe noi, diplomații străinĭ. Sunteți — c'unŭ barbarismŭ francesŭ, care se permite la Bucurescĭ, unde, *până la unŭ punctŭ*, se permitŭ multe, — sunteți *des perceurs à jour.*

SCIRILE ḐILEI.

Pentru serviciile aduse maghiarismului ministrulŭ Trefort a rĕsplătitŭ pe preoții gr. or. Vasilie *Popŭ* (pe „patrioticesce" Ladislau Pap) din *Gelpeia*, George *Capritie* din *Seliștatŭ*, Costea Teodorŭ *Popa* din *Subpădure*, Antonŭ *Chifa* din *Hida*, Iona *Moga* din *Vâlcele*, Grigore *Romanŭ* din *Selnitie*, Dumitru *Ioanŭ* din *Dobérca*, Gavrile *Curea* din *Dealŭ*, Petru *Câmpianŭ* din *Chendermalŭ*, Vasilie Andrei jun. (pe „patrioticesce" Ladislau Andrej) din *Mogocia*, Atanasiu *Necșia* din *Cigmĕu*, Iacobŭ *Ghisa* (pe „patrioticesce" Ghysa) din *Băbelna*, Dionisiu *Lula* (orĭ Bula?) din *Foltŭ*, George *Sinca* (orĭ Sieca?) din *Sâneraiu*, cu câte 50 fl.

Nu vorŭ fi uitațĭ sfințiile lorŭ!

* *

Despre cumpĕrarea pădurilorŭ lui Zatureczky din *Treiscaune* de către industriașulŭ D. Horn se anunță, că acolo se construescŭ marĭ ferĕstraie cu vaporŭ. Materialulŭ are sĕ fiă esportatŭ partea cea mai mare în Orientŭ și în Francia *via* Galațĭ.

* *

Locotenentulŭ honvedŭ din 1848 Christof Asztalfi, aḑĭ funcționarŭ de esploatare a minelorŭ, *a construitŭ o cuirasă*, care sĕ apere soldații de glónțe, și a presentat'o ministrului de honveḑĭ spre încercare. Cuirassa e ca unŭ pĕrete, scutesce 10—12 ómenĭ, cântăresce numai 15 chilograme și se mânuesce fórte ușorŭ. Cuirassa se póte folosi în diferite combinațiunĭ contra focului de infanteriă în massă, contra focului tunurilorŭ, precum și la fortificațiunĭ pasagere. Ministrulŭ a însărcinatŭ organele sale de specialitate sĕ-șĭ dea părerea.

Uneltirĭ rusescĭ în Bulgaria.

„Corr. de l'Est" e informatŭ din Odessa, că după cum spunŭ scirĭ private din Bulgaria, agențĭ provocatorĭ rușĭ își dau silințe în secretŭ sĕ îndemne pe conducĕtorii partidelorŭ bulgare a face ca poporulŭ sĕ esercite presiunĭ asupra prințului Ferdinand de Coburg, ca acesta sĕ proclame independența Bulgariei și sĕ ia titlulŭ de rege. Scopulŭ acestorŭ uneltirĭ rusescĭ ar fi, sĕ provóce o lovitură de statŭ în Bulgaria, ca prin acésta sĕ aibă Rusia pretextŭ de a ocupa imediatŭ principatulŭ. Se crede că prințulŭ Ferdinand nu se va lăsa a fi împinsŭ la unŭ astfelŭ de pasŭ.

In împrejurimile Rusciucului au fostŭ turburărĭ. Satele Dilah, Bassaraba și Bergas nu mai vréu s'asculte de guvernulŭ din Sofia. Gendarmii trimișĭ sĕ restabiléscă ordinea au trebuitŭ sĕ se 'ntórcă îndĕrĕtŭ la Rusciucŭ, neputêndŭ resista furiei poporului. Mergêndŭ oștire, s'au făcutŭ câteva arestărĭ, dér capii au fugitŭ peste Dunăre în România. Se ḑice că numitele sate au fostŭ rĕsvrătite de emigranții bulgarĭ venițĭ din Giurgiu și pretextulŭ a fostŭ, că încasarea dărilorŭ s'arŭ face pré arbitrarŭ.

Intêmplărĭ diferite

Moștenire neplăcută. Nisce Țiganĭ trecêndŭ prin comuna Poldulŭ-mare lăsară într'o colibă țigănéscă pe unŭ tovarășŭ al lorŭ, care murise, dér lăsară și ursulŭ mortului. Spaima poporațiunei fŭ mare, mai alesŭ că ursulŭ rupsese lanțulŭ. Ursulŭ fŭ împușcatŭ și pelea lui vêndută la têrgulŭ Poldului.

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Revistă literară.

I.

Scriitorulŭ esistă prin publiculŭ cetitorŭ. E meritulŭ dênsului, décă e în stare sĕ 'șĭ facă nume, e vina publicului, décă șĭ-lŭ face pe nedreptŭ. Acésta se întêmplă pretutindenĭ unde în publiculŭ cetitorŭ nu este destulŭ de desvoltată judecarea critică atentă a operelorŭ, ce i-le dă cutare orĭ cutare scriitorŭ. Esemple? E de prisosŭ sĕ le căutămŭ în literaturile strĕine și ajunge sĕ pomenimŭ de mișcarea literară critică a „Junimei" dela Iașĭ, pentru lămurirea și trecerea unui astfelŭ de stadiu de pricepere alŭ literaturei în țĕrile românescĭ. Succesulŭ acestei mișcărĭ se simte pré bine, și e de prisosŭ, sĕ vorbimŭ de dênsulŭ mai amĕnunțitŭ.

Critica junimistă a atinsŭ atuncĭ și defecte de ale nóstre, ale Ardelenilorŭ și Ungurenilorŭ, ne-a sfătuitŭ, sĕ ne lăsămŭ de latinisme și germanisme, și ne-a spusŭ, că poeții ca „versuințiĭ romanĭ" dela Oradea-mare, cu poesii ca „Intristarea," „Foculŭ Lipovei" ș. a. nu suntŭ potrivițĭ a ne desvolta gustulŭ literarŭ și graiulŭ literarŭ ș. a.

Se simte și la noi efectulŭ acestorŭ observărĭ critice?

De bună sémă se simte.

Astăḑĭ auḑĭ în orașele, unde cei educațĭ academiceșce suntŭ mai numeroșĭ, unŭ graiu românescŭ mai poporalŭ, mai corectŭ, mai frumosŭ, icĭ apare unŭ ḑiarŭ cu o limbă, ce corĕspunde pretensiilorŭ fiecărui cetitorŭ bunŭ cunoscĕtorŭ alŭ limbei, unŭ poetŭ publică composițiĭ mai micĭ, dér bune ca idee, frumóse ca formă, altulŭ povestirĭ cu vreme cumpănite și scrise, celălaltŭ scrie o carte, ce ține sémă de progresulŭ sciinței — este unŭ inceputŭ, dér mărginitŭ la cei academicesce crescuțĭ mai alesŭ.

De ce nu mergemŭ *cu toții* mai repede pe calea înaintărei?

Nu mergemŭ mai repede, fiindcă în viéța nóstră literară cu care până acum nu ne putemŭ făli, că dă róde bune și de ajunsŭ, mai au și aḑĭ influență factorĭ de feliulŭ celorŭ indicațĭ odată de criticele junimiste, mai avemŭ poeți, scriitorĭ de novele, romanurĭ ș. a...... rĕi și cu limbă rea, și publiculŭ îi citesce, mai avemŭ și aḑĭ ḑiare literare-scientifice și cu totŭ feliulŭ de atribute ce mai nimicŭ seriosŭ nu oferă cetitorului ș. a. Nu se supĕră nimenĭ, décă publiculŭ citesce aceste *tipăriturĭ*, dér trebue sĕ se supere oricine, décă vede că din pricina asta unorŭ scriitorĭ mai de talentŭ unii tinerĭ, nu li se dă atenția cuvenită, décă mai vede, că ele ocupă locurile altora, d. e. ale scriitorilorŭ din România, carĭ suntŭ mai potrivițĭ, sĕ ne desvólte gustulŭ literarŭ, sĕ ne reformeze și formeze judecata și sĕ ne apropiă de mișcarea culturală, în care Țéra românéscă se află. Când avemŭ pe Alexandri, Eminescu, Vlahuță ș. a. de ce sĕ mai citimŭ pe Th. Alexi, Păcățanŭ ș. a. Décă putemŭ citi novele de Stefănescu (dela Vrancea), Zamfirescu, de ce sĕ ne mulțumimŭ cu atâtea și atâtea nimicurĭ novelistice de prin gazetele nóstre de literatură, sociale și cu alte și alte insușirĭ? Șĭ-amŭ putĕ sĕ mai întrebămŭ....

Noi sĕ nu așteptămŭ rĕspunsulŭ.

Fără a ne gândi sĕ scriemŭ notițele nóstre critice în formă prea strictă, nicĭ sĕ le împănămŭ de erudiția amŭ încerca sĕ schițămŭ motivele pentru ce nu e bine, sĕ mai citimŭ pe unii dintre autorii noștri, pentru ce sĕ dămŭ atenția numai unora și — sĕ ne aducemŭ din țéră mai multe cărțĭ....

Se înțelege dela sine, că ne vomŭ ocupa cu poeții, noveliștii, romancierii — de vomŭ descoperi și de aceștia — și décă ne va rĕuși a rĕsturna ceva vomŭ încerca sĕ arĕtămŭ ce-i de pusŭ la locŭ.

Vomŭ atinge din vreme în vreme și cestiunĭ carĭ se depărtéză mai multŭ de literatura, dér carĭ potŭ esplica unorĭ, de ce în viéța nóstră intelectuală suntŭ atâtŭ de rare aparițiile, ce dovedescŭ că e interesŭ și e pricepere pentru cutare felŭ de scriere, folosindŭ mai alesŭ prilegiulŭ unorŭ dărĭ de sémă despre felurite publicațiĭ. La începutŭ ne vomŭ ocupa și cu unele scrierĭ mai de multŭ publicate, de autorĭ, ce mai scriu și scriu unii neobosițĭ........

G. B. Duică.

(2)

SNOAVE ȘI POVEȘTĬ SLAVICE

Istorisite după Dr. F. S. Krauss
de
G. B. Duică.

Mĕrulŭ de aurŭ și cele nouă păunițe.

După ce călĕtoriră vreme lungă prin lume, feciorulŭ de împĕratŭ și sluga ajunseră la unŭ lacŭ; lângă lacŭ era unŭ palatŭ mare și bogatŭ, ér în palatŭ locuia o împĕrătésă bĕtrână cu o fată. Feciorulŭ de împĕratŭ întrebă pe bĕtrâna: „Măiculiță, nu ai sci sĕ-mĭ spuĭ ceva despre nouă păunițe de aurŭ, sĕ te țină Dumneḑeu!" Bĕtrâna îi rĕspunse: „Cum sĕ nu, dragulŭ meu, că păunițele vinŭ în tótă nóptea la lacŭ, de se scaldă

Furtŭ. Lui Mihailŭ Goldschmied din Şercaia i s'a furatŭ o scrófă în prețŭ de 24 fl. Urmele au dusŭ pănă aprópe de comuna Pĕrĕu, unde scrófa a fostŭ ucisă într'o grópă. — Prăvăliaşului Andreiu Flas din Mercurea i s'a furatŭ de nisce Ţiganĭ 10 fl. din teşghea (tarabă) pe când Flas căuta sĕ le vêndă nisce lucrurĭ ce cereau.

Purecĭ de zăpadă. Pe hotarulŭ Popolței acoperiră în dilele trecute milióne de insecte micĭ suprafața zăpedii în întindere de 200—300 jugĕre. Insectele au mărimea unui purece şi Sĕcuii îi numescŭ „gândacĭ mâncătorĭ de zăpadă.“ E probabilŭ că acéstă insectă e identică cu „podura navalis.“

Jăfuițĭ. Aprópe de comuna Corna din comitatulŭ Albei inferióre, călĕtorii Martin Valciovicĭ şi soția luĭ, Rosa, venindŭ din comitatulŭ Maramureşului către Alba-Iulia, au fostŭ atacațĭ şi jefuițĭ de hoțĭ, carĭ răniră gravŭ jertfele lorŭ. Ambii rănițĭ fură transportațĭ în spitalulŭ din Alba-Iulia la intervenirea notarului cercualŭ din Corna.

Furtŭ prin spargere. In Aradŭ nisce rĕufăcĕtorĭ pĕtrunseră în prăvălia ceasornicarului şi giuvaergiului din piéța principală Ignaz Pronai şi furară ceasornice şi lanțurĭ în prețŭ de 3000 fl. Ceasurile de bărbațĭ, furate, cu capace duple, pórtă numerii: 43,407, 54,529, 60,792, 174,760, 16,805, 174,289, 61,299, apoi ceasornicele de dame numerii: 16,832, 792,75.929, 25.331, 37.777, 38.652, mai departe unŭ ceasŭ de aurŭ (de dame) în mărimea unui crucerŭ cu capace duple. Afară de acestea s'au furatŭ 24 ceasornice remontoir de argintŭ cu capace duple, de diferite mărimĭ. Făptuitorii nu s'au descoperitŭ pănă acum.

Focŭ. Incendiulŭ din Sadŭ, despre care amŭ amintitŭ, a păgubitŭ 81 de economĭ. Pe lângă edificii, au arsŭ vr'o 20 de vite, precum şi carĕ şi provisiunĭ. Foculŭ a luatŭ nascere, precum se dice, în casa preotului gr. or., fără sĕ se scie cum. Intre edificiele arse suntŭ şi 3 morĭ de bătutŭ în piuă ale asocațiunei țĕsĕtorilorŭ din Cisnădiă. Fórte puținĭ economĭ şĭ-au avutŭ asigurate edificiile. — In Veneția de josŭ a arsŭ şura gólă a lui Ionŭ Stoica Burdulea. Şura a fostŭ asigurată pe 150 fl. — In Ţînțarĭ a arsŭ şura plină a lui Ionŭ Negrea, paguba e de 150 fl., dintre carĭ 150 au fostŭ asigurațĭ.

Furtună. In 19 Martie s'a descărcatŭ peste Bistrița o furtună violentă cu fulgere, tunete şi grindină. Către séră Bistrița a eşitŭ din albiă şi a inundatŭ o parte din suburbia de josŭ.

Furtŭ. Lui Anton Cosma din Str. Cherțişóra i s'au furatŭ 40 chilograme de brânză. E bănuitŭ de furtŭ servitorulŭ, căcĭ numai o persónă din curte a pututŭ fura, fiindŭ la uşa pivniței unŭ câne legatŭ în lanțŭ. — Vĕduvei Manu din Poplaca 'i s'au furatŭ diferite obiecte de îmbrăcăminte şi o putinică cu caştravețĭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.“)

Parisŭ, 31 Martie. In şedința de erĭ a Camerei *Laguerre* propuse revisuirea constituțiunei. Ministrulŭ presidentŭ combătŭ urgența. După discuția de adĭ camera votă cu 268 voturĭ contra 237 voturĭ urgența pentru propunerea lui Laguerre de a se revisuĭ constituția. Deórece ministrulŭ presidentŭ a făcutŭ cestiune de cabinetŭ, demisionarea cabinetului e probabilă. Ministrulŭ presidentŭ se duse după şedință la preşedintele republicei în Elysée.

Bucurescĭ, 31 Martie. Camera a respinsŭ propunerea minorităței d'a se da votŭ de blamŭ guvernului pentru arestarea deputațilorŭ Fleva şi Filipescu; au votatŭ 87 deputațĭ contra şi 26 pentru propunere. S'a votatŭ încredere guvernului. Pe Duminecă oposiția proectase o întrunire publică, ce nu o va mai ține, după ce Regele declară şefilorŭ oposiției, că nu va discuta cu ei decâtŭ după ce vorŭ linişti agitațiile de pe strade.

ULTIME SCIRĬ.

„Svoboda“ diarulŭ constituționalilorŭ ruşĭ din Geneva, scrie următórele rendurĭ din care se deduce, că turburările din Bucurescĭ se datorescŭ rublelorŭ rusescĭ:

„Diplomația rusă lucrézăeză temeinicŭ pentru a ne câştiga simpatiele popórelorŭ. N'a fostŭ destulŭ sĕ avemŭ pe „Nord“ ca diarŭ oficiosŭ alŭ „Foreigne Office“ alŭ nostru: alăturĭ cu acestŭ diarŭ avemŭ acum peste 89 diare europene, care trăiescŭ din fondurile secrete ale Rusiei...

„In România 5 diare suntŭ plătite de Rusia pentru a sĕmăna în poporulŭ românŭ corupțiune şi trădare.

„Iată cum ne câştigămŭ noi simpatia popórelorŭ, étă prin ce mijlóce ajungemŭ a ne face amicĭ!..

„Aflămŭ dintr'o sorginte fórte autorisată, că d. Hitrovo a cheltuitŭ peste 20,000 ruble aur, numai în ultimulŭ timpŭ...

„Neputêndŭ rescula pe Bulgarĭ, vorŭ sĕ rescóle pe Românĭ „(choteat podneati rumanof)“ ca apoi sĕ intervie, chemațĭ a face ordinea ca la Varşovia, în acestŭ micŭ principatŭ“. (?)

DIVERSE.

Cine e mai renumitŭ? Despre împĕratulŭ Wilhelm şi despre cancelarulŭ sĕu, principele Bismark, citéză acum foile rusescĭ o episodă interesantă, care s'a petrecutŭ la băile dela Ems pe la anulŭ 1870. Intr'o diminéță se întâlni la fântână împĕratulŭ Wilhelm cu împĕratulŭ Alexandru II alŭ Rusiei, carĭ, după ce se preumblaseră o vreme, se puseră pe o bancă ca sĕ se odihnéscă. Óspeții dela băĭ, spre a se folosi de ocasiunea acéstă favorabilă, de a vedé mai de aprópe pe ceĭ mai puternicĭ monarchĭ, se primblau pe dinaintea băncii, unde şedéau monarchii. In cele din urmă Ţarulŭ ne mai putêndŭ suferi lucrulŭ acesta, îşĭ arătă indignațiunea sa către împĕratulŭ Wilhelm. Wilhelm, negenându-se nimica de privirile publicului, mângâiă pe amiculŭ sĕu vĕdênd trecênd pe principele Bismark. De acum încolo sĕ nu mai avemŭ grije, că publiculŭ ne va scuti pe amêndoi şi vomŭ avé de sigurŭ pace! Pentru ce? întrebă Ţarulŭ curiosŭ. — Pentru ce? rĕspunse împĕratulŭ Wilhelm. Nu vedĭ că acuma merge Bismark, şi noi amêndoi pe lângă elŭ suntemŭ nimica, pentru că elŭ este maĭ renumitŭ, decâtŭ noi, de aceea publiculŭ va alerga după elŭ şi nouĕ ne va da de acum încolo pace.

O căsĕtoriă de smintițĭ. Se comunică din Londra, că acum câteva lunĭ a fostŭ adusă într'o casă de alienațĭ mintalĭ o vĕduvă jună, care înebunise din causă că'şĭ perduse tótă starea ei prin órba sa încredere într'unŭ înşelătorŭ. Medicii declărară alienarea ei de necurabilă. In acestŭ stabilimentŭ se afla unŭ june smintitŭ de o familiă avută, cuprinsŭ de mania de a se crede unŭ mare omŭ de statŭ; şi pe dênsulŭ medicii ilŭ declarară de necurabilŭ. Acestŭ june făcu cunoscință cu juna vĕduvă, se înamoră de dênsa şi ambii se adresară la directorulŭ stabilimentului cerêndu'i voiă a se căsĕtori. Directorulŭ consultă pe medicĭ, şi fiindcă, după părerea lorŭ, bóla ambilorŭ nu era de felulŭ bólelorŭ ereditare, credŭ că nu póte sĕ refuse consimțĕmêntulŭ sĕu şi prin urmare alienații fură cununațĭ la 12 Martie în capela casei smintițilorŭ în presența lui. La nuntă figurau numai smintițĭ şi smintite în calitate de martorĭ şi de ajutóre ale miresei. Junii căsĕtorițĭ rĕmaseră în stabilimentŭ şi din starea soțului se plătesce acum şi pensiunea soției sale.

Arderea teatrului din Oporto. După multe teatre arse, veni rêndulŭ şi teatrului din Oporto. Pe scenă se aprinse o funiă, ce cădŭ între culisele, carĭ începură sĕ ardă după câteva clipite. Unŭ actorŭ spăriatŭ răpesce de pe bină pe fata sa, ce debuta chiar în acea séră, şi strigă: „Mântuiască-se, cine mai póte!“. Dér coridórele suntŭ înghesuite de ómenĭ, ce se sugrumă unulŭ pe altulŭ, ca sĕ scape mai curêndŭ; logele nu se potŭ deschide din pricina acestei înghesuelĭ din coridóre — se audŭ țipete şi repede se vede şi teatrulŭ cuprinsŭ de flacărĭ din tóte părțile. Pompierii nu aŭ aparate suficiente sĕ mântue pe nenorocițĭ, ce s'aruncă de pe ferestri în stradă, rĕmânêndŭ schilavĭ orĭ morțĭ. S'au găsitŭ peste 150 cadavre arse, artistulŭ cu fata sa asemenĭ îmbrățişațĭ. E mai mare numĕrulŭ celorŭ asficsiațĭ (înecațĭ de fumŭ).

Cursulŭ piețeĭ Braşovŭ

din 30 Martie st. n. 1888

Bancnote românescĭ	Cump.	8.48	Vênd.	8.50
Argintŭ românescŭ .	„	8.44	„	8.48
Napoleon-d'orĭ . . .	„	10.04	„	10.05
Lire turcescĭ . . .	„	11.34	„	11.35
Imperialĭ	„	10.32	„	10.35
Galbinĭ	„	5.88	„	5.92
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	102.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusescĭ . . .	„	102.—	„	104.—
Discontulŭ	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 29 Martie st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	96.20
Renta de hârtiă 5%	83.55
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare .	149.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . .	94.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . .	123.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . .	109.25
Bonurĭ rurale ungare	104.—
Bonurĭ cu clasa de sortare	103.60
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ . . .	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.80
Bonurĭ rurale Transilvane	103.80
Bonurĭ croato-slavone	103.25
Renta de hârtiă austriacă	77.65
Renta de argintŭ austriacŭ	79.60
Renta de aurŭ austriacă	109.60
Losurĭ din 1860	131.75
Acțiunile băncei austro-ungare . . .	857.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungur. .	274.20
Acțiunile băncei de creditŭ austr. .	274.20
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.98
Napoleon-d'orĭ	10.08

(Circulŭ Born). Primulŭ conducĕtorŭ alŭ afacerilorŭ şi secretarŭ alŭ acestui *circŭ din colosalulŭ cortŭ* (înaintea Porții Vămii) d-lŭ *Dr. Richard Lindenberg* a sositŭ adĭ aci, ca sĕ ia mĕsurile necesare pentru arangiarea representațiunilorŭ ce vorŭ începe *Joi în 5 Aprilie* şi care, durere, suntŭ calculate numai pentru 6 serĭ. Societatea dispune de circa 120 persóne totŭ artiste şi artiştĭ de primulŭ rangŭ, mai alesŭ de o cunună de dame tinere şi frumóse, şi în timpulŭ de față sĕrbătoresce marĭ triumfurĭ în Clujŭ.

De aceea putemŭ aştepta cu dreptŭ cuvêntŭ cu încordare sĕ vedemŭ representațiunile din *Circulŭ Born*.

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

---

dér tu sĕ le dai pace, dragulŭ mamei; mai bine țĭ-oiu da eu pe fata mea de nevastă, că e frumósă, şi țĭ-oiu da bogății câte vei pofti.“ Dér feciorului de împĕratŭ de păunițe îi era dorŭ, ér vorbele bĕtrânii nicĭ în sémă nu le-a băgatŭ.

Când se crepă de diuă, feciorulŭ se sculă şi se duse la lacŭ sĕ aştepte păunițele. Bĕtrâna cumpĕrase pe slugă, i'ĭ dase nişte foi țigănescĭ şi'i dise: „Vedĭ tu foile estea? Décă ajungețĭ la lacŭ sufla'i cu ele stăpênu-tĕu în céfă sĕ nu bage de sémă, că va adormi şi nu va puté grăi cu păunițele.“ Nevoiaşulŭ de slugă sĕ légă sĕ facă, ce'lŭ învĕță baba. Feciorulŭ de împĕratŭ ajunse la lacŭ şi sluga totŭ pândia, pândia pănă sĕ-i vie la socotélă — şi îi suflă stăpânu-sĕu cu foile în céfă. Elŭ adurmi şi durmia dusŭ de-ai fi credutŭ că-i mortŭ.

Nu închisese bine ochii şi păunițele veniră, optŭ se lăsară în lacŭ, ér a noua lângă feciorulŭ împĕratului şi'lŭ îmbrățişă şi'lŭ striga sĕ se deştepte. „Tredesce-te dragul meu; tredesce-te, inima mea; tredesce-te, sufletulŭ meu!“ Dér feciorulŭ de împĕratŭ nu se mişca, par'că murise. După ce s'au scăldatŭ, păunițele sburară. Feciorulŭ de împĕratŭ se tredi şi întrebă pe slugă: „Fost-'au păunițele la lacŭ?“ Sluga îi povesti, că au fostŭ nouă păunițe, optŭ s'au lăsatŭ în lacŭ sĕ se scalde, ér a noua a sburatŭ la dênsulŭ pe calŭ şi l'a desmierdatŭ şi l'a treditŭ. Mare supărare l'a cuprinsŭ pe feciorulŭ de împĕratŭ, ascultândŭ ce'i povestia sluga.

A doua di feciorulŭ de împĕratŭ se ridică din aşternutŭ şi porni călare cu sluga la malulŭ lacului. Sluga găsi prilegiu sĕ'i mai sufle odată cu foile în céfă şi stăpânu-sĕu adurmi şi durmia dusŭ de 'țĭ venea sĕ credĭ că'i mortŭ. Nu închisese bine ochii şi păunițele veniră; optŭ se lăsară, în lacŭ a noua lângă dênsulŭ pe calŭ şi începŭ a'lŭ îmbrățoşa şi a'lŭ striga sĕ se trezéscă: „Tredesce-te dragulŭ meu; tredesce-te inima mea; tredesce-te sufletulŭ meu!“ Dér nu isprăvia nimicŭ, căcĭ feciorulŭ durmia dusŭ. Păunița grăi slugei: „Dă'ĭ de scire stăpânului tĕu sĕ ne mai aştepte numai mâne la lacŭ, că de mâne încolo nu mai venimŭ,“ şi păunițele sburară. Feciorulŭ de împĕrat se trezi şi întrebă pe slugă: „Fost-au păunițele la lacŭ?“ Sluga îi respunse: „Cum sĕ nu, şi mi-a poruncitŭ sĕ-țĭ spunŭ, că mâne le mai poțĭ întîlni aicĭ, şi că de mâne încolo nu mai vinŭ.“ Când audi feciorulŭ de împĕratŭ una ca asta, mai era sĕ'şĭ pérdă firea de supĕrare şi de durere.

A treia di diminéța porni la lacŭ, şi încalecă calulŭ şi ocolea laculŭ, nu în pasŭ, ci în fuga mare, sĕ nu'lŭ mai ajungă somnulŭ. Dér mişelulŭ de slugă îi suflă cu foile în céfă şi cătŭ ai clipi din ochĭ feciorulŭ de împĕratŭ se resturnă pe spinarea calului şi adurmi. Tocmai sosiau păunițele; optŭ se lăsară de grabă în lacu, a noua lângă feciorulŭ de împĕratŭ pe calŭ şi începŭ a-lŭ îmbrățoşa şi a'lŭ striga, sĕ se deştepte: „Tredesce-te dragulŭ meu, tredesce-te inima mea, tredesce-te sufletulŭ meu!“ Dér feciorulŭ nu se tredia. Păunița grăi slugii: „Când s'a deştepta stăpânulŭ tĕu sĕ-i spui, că nea găsi, „*când va înțepeni péna de susŭ în cea de josŭ*.“*) Aşa grăi şi sburà.

După ce sburară păunițele, feciorulŭ de împĕratŭ se deşteptă şi întrebă pe slugă: „Fost'au păunițele la lacŭ?“ Sluga îi rĕspunse: „De bună sémă au fostŭ, ér cea care s'a lăsatŭ lângă tine pe calŭ, mĭ-a poruncitŭ sĕ-țĭ spunŭ, că până nu vei împlânta péna de susŭ în cea de josŭ, nu o vei puté găsi.“ Cum audi feciorulŭ de împĕratŭ vorbele estea, a scosŭ paloşulŭ, i-a tăiatŭ capulŭ slugii şi a pornitŭ singurŭ prin lume.

*) Ghicitóre; eroulŭ povestei o resolvă tăindŭ — capulŭ înțepenitŭ în trupŭ ca o pénă — slugei necredinciósĕ.

După ce a umblatŭ multă vreme, feciorulŭ de împĕratŭ ajunse într'unŭ munte înaltŭ. Aci găsi adăpostŭ la unŭ pustnicŭ. Feciorulŭ de împĕratŭ întrebă pe pustniculŭ, décă nu scie ceva despre nouă păunițe. Pustniculŭ îi grăi: „Tu ai mare norocŭ, dragulŭ meu; Dumnedeu te-a adusŭ pe drumulŭ celŭ bunŭ; de aicĭ până la ele mai mergĭ cam o jumĕtate de di; du-te numai dreptŭ înainte şi ai sĕ ajungĭ la nişte porțĭ marĭ; mergĭ la drépta, şi ai sĕ ajungĭ tocmai în oraşŭ la palatulŭ lorŭ.“

Când se crepă de diuă, feciorulŭ de împĕratŭ se sculă, se îmbrăcă, mulțămi pustnicului şi plecă la drumŭ, cum ilŭ învĕțase pustniculŭ; aşa merse mai departe, ajunse la porțile cele marĭ, trecu prin porțĭ; şi cam pe la amédŭ ajunse în oraşŭ şi tare se bucură vĕdêndŭ cel frumosŭ este. In oraşŭ întrebă de palatulŭ păunițelorŭ de aurŭ. La pórta palatului a datŭ de straja; straja l'a întrebatŭ cine e şi de unde vine; după ce feciorulŭ de împĕratŭ i-a rĕspunsŭ, straja s'a dusŭ la împĕrătésa sĕ-i spună cine e şi de unde vine. Cum audi împĕrătésa că sosesce feciorulŭ de împĕratŭ, îi eşi înainte în fugă mare şi'lŭ duse în palatŭ; după ce-au trecutŭ vre-o câteva dile s'au cununatŭ amêndoi şi feciorulŭ de împĕratŭ rĕmase la nevastă-sa.

(Va urma.)